

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał J. Z. emeryturę od 22 października 2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składki zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 25252,52 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 437460,30 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 218,40 miesięcy.
- wyliczona kwota emerytury wyniosła 2118,65 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Rekompensata przysługuje pracownikowi urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 ustawy emerytalnej. Ubezpieczony udowodnił staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 14 lat, 10 miesięcy i 3 dni: od 16 grudnia 1976 r. do 30 września 1989 r. w Dowództwie Pomorskim Okręgu Wojskowego oraz od 20 grudnia 1972 r. do 19 kwietnia 1973 r., od 30 maja 1975 r. do 15 grudnia 1976 r. w (...). Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach: okresu służby wojskowej oraz okresu zatrudnienia od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r. w P.P.H. i U. (...), ponieważ świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie spełnia wymogów formalnych.

Wobec nieudowodnienia 15 lat pracy w szczególnych warunkach organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty.

/decyzja – k. 20 – 22 plik I akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony J. Z. i wniósł o uwzględnienie do stażu pracy w szczególnych warunkach: okresu zatrudnienia od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r. w PPHU (...) oraz okresu odbywania służby wojskowej.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji.

/Odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. Z. urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

W dniu 2 października 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

/wniosek – k. 1 – 3 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Sp. z o.o. w Ł. w okresie od 2 kwietnia 1991 r. do 16 stycznia 1993 r. na stanowisku spawacz – hydraulika.

/świadczenie pracy – k. 33 plik II akt ZUS/

Podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony pracował jako spawacz gazowy i elektryczny w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład zajmował się montażem centralnego ogrzewania, montażem przyłączy elektrycznych i gazowych. Wnioskodawca ma uprawnienia spawacza elektrycznego i gazowego od 1975 r. Miał wypłacany dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 18 marca 2019 r. – 00:03:58 – 00:09:11 – płyta CD – k. 11/

Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w szczególnych warunkach z którego wynika, że ubezpieczony podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy wykonywał pracę spawacza gazowego wymienioną w wykazie A dziale XIV, poz. 12 pkt 1 wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach.

/świadczenie pracy w szczególnych warunkach – k. 12 plik I akt ZUS/

Ubezpieczony wykazał w sposób bezsporny staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 14 lat, 10 miesięcy i 3 dni.

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy w tym w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej zatrudnienia ubezpieczonego oraz zeznań samego wnioskodawcy.

Zgromadzone dokumenty, zeznania ubezpieczonego nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej, uzupełniają się wzajemnie i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664) określa warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, zwanych „emeryturami pomostowymi”, o których mowa w art. 24 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 2 ust. 5 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata jest to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W myśl art. 21 ust. 1 w/w ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Ust. 2 art. 21 stanowi, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przesłanka negatywna została zawarta w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Jest nią nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Treść art. 21 ust. 2 w/w ustawy może budzić wątpliwości i jego interpretacji należy dokonywać przy uwzględnieniu uregulowania zawartego w art. 2 ust. 5 ustawy zgodnie, z którym użyte w ustawie określenie rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata jest zatem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabyły prawa do emerytury pomostowej, w zamian za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (analogiczne stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 listopada 2010 r. (K 27/09, OTK-A 2010, Nr 9, poz. 109).

Skoro, jak wynika z powyższego, celem rekompensaty jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, to przesłanka negatywna, o której mowa w art. 21 ust. 2 ustawy, na co wskazuje wykładnia funkcjonalna tego przepisu, zachodzi w przypadku pobierania emerytury przyznanej w obniżonym wieku emerytalnym np. na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 lub 39 czy też art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., lex nr 1979477).

Art. 23 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o których mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 23 ust. 2 w/w ustawy). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji.

Bezspornym jest w rozpoznawanej sprawie jest, że wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

ZUS zakwestionował, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w P.P.H. i U. (...) Sp. z o.o. w Ł. od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r. była pracą w szczególnych warunkach.

Pozostałe przesłanki nabycia prawa do rekompensaty nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W rozpoznawanej sprawie nie było wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w P.P.H. i U. (...) Sp. z o.o. w Ł..

Pracę **spawacza** zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych. Pomocnicze znaczenie w tym zakresie ma wykaz zawarty w załączniku nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałami Budowlanymi z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Stanowisko to wymienione zostało w Wykazie A Dziale XIV, poz. 12, pkt 1 – spawacz elektryczny i gazowy.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wymienione w poz. 12 Działu XIV prace – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomotowodorowym są pracami w szczególnych warunkach.

Jak stanowi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 7 ww. ustawy za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazane odwołanie do art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na stosowanie omawianych przepisów łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.) (vide art. 32 ust. 4).

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu

emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dokumentacji zatrudnienia ubezpieczonego.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w P.P.H. i U. (...) Sp. z o.o. w Ł. od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r. na stanowisku spawacza gazowego i elektrycznego. Zakład zajmował się montażem centralnego ogrzewania, montażem przyłączy elektrycznych i gazowych. Wnioskodawca ma uprawnienia spawacza elektrycznego i gazowego od 1975 r. Miał wypłacany dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

W ocenie Sądu nie ma przeszkód by zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach w/w okresu zatrudnienia na stanowisku spawacza gazowego i elektrycznego w okresie od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r.

Zaś jeśli chodzi o uwzględnienie ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania służby wojskowej w okresie od 12 października 1972 r. do 25 kwietnia 1973 r. to roszczenie to w ocenie Sądu jest bezprzedmiotowe albowiem zaliczenie ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach spornego okresu zatrudnienia od 2 kwietnia 1991 r. do 15 stycznia 1993 r. w P.P.H. i U. (...) (1 rok, 9 miesięcy i 14 dni), przy uwzględnieniu stażu pracy w szczególnych warunkach uwzględnionego przez organ rentowy w wysokości 14 lat, 10 miesięcy i 3 dni wskazuje, że ubezpieczony przepracował w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

Mając na uwadze powyższe nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca spełnił także wszystkie pozostałe przesłanki do nabycia prawa do rekompensaty przewidzianej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę.

A zatem Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zatem zaskarżoną decyzję i przyznał J. Z. prawo do rekompensaty w związku z pracą w szczególnych warunkach poczynając od 22 października 2018 r.

K.K.-W.